

Nieuwsbrief 41

24 september 2023

Restauratievergunning voor Hogewoerd 132 rond

Op 18 september kreeg Diogenes van de gemeente Leiden de omgevingsvergunning voor de restauratie van Hogewoerd 132. Aan de vergunning ging een lang traject vooraf. De pagina [De voorbereidingen voor de restauratie van Hogewoerd 132](#) op de website van Diogenes geeft daar een overzicht van.

Hierboven staat een verkleinde weergave van een van de stukken die bij de vergunning horen: de tekening van de nieuwe situatie. De tekening is [hier te downloaden](#) in pdf-formaat.

De vertrekken van de appartementen A en B zijn op de tekening aangegeven met verschillende kleuren: A met lichtblauw en B met lichtgroen. Appartement A is toegankelijk via de oude winkeldeur aan de Hogewoerd en omvat naast de oude winkelruimte het souterrain, de opkamer boven het souterrain en het voorste deel van de eerste verdieping. Appartement B heeft zijn toegang aan de Rijnstraat en omvat verder het achterste deel van de eerste verdieping en de zolderverdieping. De vloer van de vloering wordt voor het grootste deel weggehaald zodat de woonkamer van B een mooie hoogte krijgt.

Er is al enige tijd geleden een voorlopige kostenraming voor het project gemaakt. Die komt uit op een hoog bedrag. Subsidiemogelijkheden voor de restauratie van monumenten zijn vrijwel verdwenen. De kosten van de aankoop en de verbouwing zullen dus uiteindelijk moeten worden gedekt door de toekomstige huren. De raming wordt nu verder uitgewerkt, er wordt gesproken met enkele aannemersbedrijven, en er wordt overlegd met het Nationaal Restauratiefonds over een hypothecaire lening voor het project. Het zal niet eenvoudig zijn om het financiële plaatje rond te krijgen. Diogenes hoopt dat het de komende maanden toch zal lukken.

Veel belangstelling bij de Open Monumentendagen

Tijdens de Open Monumentendagen op 9 en 10 september konden belangstellenden Hogewoerd 132 bekijken. Ondanks de zeldzaam hoge temperatuur in dat weekend kwamen er zo'n 650 bezoekers. Vrijwilligers, bestuursleden van Diogenes en de architect Marcel van Dijk gaven een toelichting op de bouwplannen. Een veel gehoorde reactie was: wat moet er veel gebeuren!

De architect had een videopresentatie gemaakt die doorlopend werd vertoond. In iedere kamer hing een plattegrond van die ruimte in de nieuwe situatie aan de muur. In de oude winkelruimte hingen tekeningen die een beeld gaven van de uitkomsten van het bouwhistorisch onderzoek en van het bouwplan.

Bij de trap naar het souterrain en in het souterrain zelf werd gewaarschuwd: *Pas op uw hoofd*. Bij de verbouwing zal de vloer 40 centimeter verlaagd worden zodat ook wat langere mensen de keuken goed zullen kunnen gebruiken. Ook bij de steile trap naar de zolderverdieping waren waarschuwingen aangebracht: *Trap afdalen alleen achterstevoren*. In de nieuwe situatie komt er een veel veiliger trap. Er zijn in dit weekend geen ongelukken gebeurd.

Op de linkerfoto de deuropening van het pothuis, de half-ondergrondse aanbouw van Hogewoerd 132 aan de Rijnstraat. Er waren vroeger veel pothuizen in de stad. Ze waren bedoeld om de ruimte van het souterrain wat groter te maken. In een souterrain werd vaak een beroep uitgeoefend van bijvoorbeeld een bakker of een schoenmaker. Het woord pothuis is misschien afgeleid van de potten en pannen die er soms werden opgeslagen.

Op de rechterfoto een blik in het pothuis. Volgens het bouwplan zal de warmtepomp voor het onderste appartement in het pothuis worden geplaatst. Als om financiële redenen moet worden gekozen voor verwarming met gas, komt het pothuis beschikbaar als extra bergruimte.

Veel bezoekers keken in het souterrain naar de meer dan honderd jaar oude Lips-brandkast die genoemd werd in de vorige nieuwsbrief.

De kluis is kort na de Open Monumentendagen verkocht aan een belangstellende die al veel antieke brandkasten in bezit heeft. Hij is er samen met een medewerker op een ingenieuze manier in geslaagd om de kluis vanuit het souterrain naar boven te verplaatsen.

Op de pagina [De Open Monumentendagen 2023](#) van de website van Diogenes zijn meer foto's te zien.

Sonja Wesselink: ik wil hier nog heel lang blijven wonen

In 2017 werd de restauratie door Diogenes van de voormalige wijnkoperij aan de Hogewoerd afgerond. Sonja Wesselink kon toen de middelste van de drie woningen huren. Op de begane grond heeft ze haar psychologiepraktijk en haar schildersatelier. Ze woont op de eerste en tweede verdieping.

In het Weekendmagazine Vrij van het Leidsch Dagblad en enkele andere regionale kranten stonden op 9 september interviews met drie bewoners van monumenten. De aanleiding waren de Open Monumentendagen van dat weekend.

Sonja Wesselink kwam uitgebreid aan het woord over haar ervaringen met het wonen in dit monument. Ze vertelde dat ze het er erg naar haar zin heeft. Als het aan haar ligt wil ze nog heel lang in het huis blijven wonen.

Het interview is [hier te downloaden](#)

Joop Gijsman overleden

Joop J. Gijsman, ereburger van Leiden, is op 12 september overleden. Hij was 94 jaar.

In de verffabriek aan de Hogewoerd die Joop Gijsman in de jaren 50 van zijn vader had overgenomen ontwikkelde hij speciale verfsoorten en bijzondere epoxyharsen. 'Zonder Joops epoxy zouden de Oosterscheldekering en het Kleinpolderplein nooit zo gerealiseerd zijn', zei zijn vriend Reinier Verbeek. Naast zijn eigenlijke werk deed Joop heel veel andere dingen. Zo was hij dertig jaar voorzitter van de roei- en zeilvereniging Die Leythe, hij had functies bij de roeibond en was jarenlang bestuurslid van de stichting Open Monumentendagen. Een van zijn grote passies was het behoud van het industrieel erfgoed in Leiden en de omliggende gemeenten. Hij was tientallen jaren actief in de Stichting Industrieel Erfgoed Leiden (STIEL) en was een van degenen die gedaan hebben gekregen dat de Leidse Meelfabriek behouden is gebleven en de status van Rijksmonument heeft gekregen.

Een uitgebreider beeld van Joop Gijsman en zijn werk wordt gegeven in een artikel van Binnert Jan Glastra in het Leidsch Dagblad van 13 september. Het is [hier te downloaden](#).

Joop Gijsman volgde de restauraties van Diogenes met veel belangstelling, en dat gold speciaal voor de projecten van de laatste jaren aan de Hogewoerd. Zelf bleef hij zijn hele leven aan de Hogewoerd wonen. Op de foto hierboven: Joop en zijn vrouw Dinie bij een klein feestje in januari 2020 toen de restauratie van Hogewoerd 63 bijna was afgerond.

Tot het eind bleef Joop zijn interesses houden. Twee dagen voor zijn dood bracht zijn zoon Harm hem vanuit het hospice naar de scheepswerf Stallinga, die toen in het kader van de Open Monumentendagen was opengesteld. Hij genoot er erg van. Hij had die dag graag ook Hogewoerd 132 willen zien, maar dat ging helaas niet meer, vertelde Harm.

Reageren op de nieuwsbrief

Als u wilt reageren op de nieuwsbrief, kunt u een mailtje sturen naar nieuwsbrief@diogenes-leiden.nl. Dat adres kunt u ook gebruiken om u aan te melden of af te melden voor het ontvangen van de nieuwsbrief of om een wijziging van uw mailadres door te geven.